

Dirk Weber
De goochelaar, de geit
en ik

Amsterdam · Antwerpen
Em. Querido's Kinderboeken Uitgeverij
2015

Een buikspreker met een baard

‘Je moet slapen. Het is al laat.’

Joris wil helemaal niet slapen. Hij wil dat ik hem de brief van papa voorlees. Hij zit rechtop in zijn bed en pakt mijn arm.

‘Je had het beloofd, Miel!’

‘Morgen. Ik doe het morgen.’

‘Nee, nu.’

‘Er zit ook een tekening voor jou bij, een puzzel. Als je die vanavond doet, dan lees ik morgen de brief voor.’ Ik haal de brief, de opdrachten voor mijzelf en de puzzel voor Joris uit de envelop en laat hem het doolhof zien dat papa getekend heeft. Boven aan het vel staat een visser met een hengel, onderaan een grote vis die opspringt uit het water en ertussen is een cirkelvormig doolhof getekend. *Voor Joris* is er naast de visser geschreven. Joris komt iets overeind in zijn bed en kijkt naar de tekening. Hij is er blij mee, maar dat wil hij niet laten zien.

‘Makkelijk,’ zegt hij.

‘Je mag niet door de muurtjes, één lijn van de visser naar de vis.’

‘Hartstikke makkelijk.’

‘Ja ja.’ Ik probeer het pad te volgen door het doolhof en het is helemaal niet zo makkelijk.

‘Ik doe het in tien tellen en dan lees je mij de brief voor.’

‘En als je het niet haalt in tien tellen?’

‘Dan morgen.’

‘Afgesproken. Jij doet het in tien tellen en als je er langer

over doet lees ik de brief morgen voor. En je gaat meteen slapen.'

'Maar pas tellen als ik een potlood heb!'

Ik leg het papier met de tekening naar beneden op het bed zodat Joris niet stiekem kan beginnen en pak een potlood. Als ik hem het potlood toesteeek, kijkt hij me aan en ik voel dat hij een plannetje heeft. Even hebben we beiden het potlood vast.

'Tien tellen, gewone tellen. Niet door de muurtjes,' probeer ik nog, maar ik weet dat ik iets over het hoofd zie.

'Jij mag tellen. Niet snel, gewoon. Geef.' Hij trekt aan het potlood en ik laat het los.

Ik pak de tekening en draai hem om. 'Je tijd gaat... nú in.'

Joris grijnst en zet het potlood bij de visser op het papier.

'Twee, drie...' tel ik.

En dan trekt Joris een lijn. Niet door het kronkelige doolhof maar in een ruime boog eromheen, van de visser naar de vis. Ik ben nog niet bij vijf.

'En nu voorlezen,' zegt Joris.

Stom! Ik had het kunnen weten. 'Het is een hele lange brief,' zucht ik. 'De helft.'

'Helemaal, je hebt het dubbel beloofd.'

Drie kantjes in het priegelige handschrift van mijn vader. Nog een diepe zucht. Ik heb het beloofd en dus begin ik.

'Dinsdag 1 maart. Lieve zoons...'

'Sla het eerste stukje maar over,' zegt Joris. Hij weet dat papa zijn brieven begint met vragen over school en over de taken thuis en daar houdt hij niet zo van.

Snel lees ik het eerste stukje:

Kom over tien dagen... Oefeningen... Mis jullie...

Dan begint het tweede deel van de brief, waarin hij over zichzelf vertelt:

Kunnen jullie je nog herinneren dat ik vertelde over het Mercuriustheater? Het is een fijne zaal en de directeur, Henri, is een eerlijke man die houdt van illusionisme. Afgelopen woensdag heb ik er opgetreden. Ik was pas na de pauze aan de beurt, maar ik was alvast uit de kleedkamer gekomen om de andere optredens te zien. Het was geen gemakkelijk publiek woensdag, dat hoorde je meteen. De deuren waren al dicht, het zaallicht was al uit en nog zaten ze te praten en te lachen. Iemand floot ongeduldig op zijn vingers, iemand anders begon tegen de stoel voor hem te schoppen en al snel werd zijn getrappel bijgestaan door klappende handen: een, twee, drie vier, komt er nog wat van! Toen ging het gordijn open. Een leeg podium, een spot die een cirkel tekende op de planken podiumvloer. Het werd stil, maar je voelde dat het zo om kon slaan. Van links kwam een jongeman het podium oplopen. Met zijn rechterhand sleepte hij een houten kruk mee, op zijn linkerarm zat een versleten buikspreekpop. Iemand begon te klappen, maar het zette niet door. De buikspreker zette de kruk in het midden van de lichtcirkel en ging zitten.

'Hoeduaventdamusinerun meennahmisKarlos inditisJoelioe,' zei de pop. Zijn kaak piepte en een van zijn ogen bleef na drie keer knippen hangen in een halve kniphoog.

'Wat voor een taal is dat?' vroeg een man op de eerste rij aan zijn vrouw.

'Ik versta er niks van,' mopperde iemand anders.

'Harder!' klonk het van achter uit de zaal.

'Goedenavond dames en heren, mijn naam is Julio en dit hier is Karlos,' zei de buikspreker.

'Hij heeft een baard!' riep een vrouw, en dat was zo. Julio had een baard.

'Hij speelt vals. Zo kan ik het ook. Je kan zijn mond helemaal niet zien!'

‘Zulukunlitjuzingun?’ murmelde de pop.

‘Ja graag,’ zei Julio. Hij zweette.

‘Baard af! Baard af!’ werd er geroepen. Eerst door één stem, maar al snel door een heel koor.

‘Maiwonniisovuhdiosjun maiwonniisovuhтусi...’ begon Karlos.

Julio liet de pop zachtjes heen en weer wiegen op de maat van het liedje. De houten benen zwierven van links naar rechts en het zag er aardig uit, maar dat viel niet veel mensen op. Op de tweede rij was een vrouw opgestaan. Uit haar tasje had ze een nagelschaartje gehaald dat ze triomfantelijk omhoogstak.

‘Baard af! Baard af!’ golfde door de zaal.

‘... Ouwringwekmaiwonniitoemi...’ stotterde Karlos.

Een man pakte de nagelschaar en stapte over de stoel in de rij voor hem en greep de rand van het podium. Julio kwam overeind, Karlos stopte met zingen, zijn mond bleef openstaan in een stomme schreeuw. De man probeerde op het podium te klimmen, maar de rand was hoog en het lukte niet direct. Mensen lachten.

‘Baard af! Baard af!’ scandeerde de zaal. Julio vergat de kruk en begon langzaam achteruit te lopen.

Door een gaatje in het achterdoek keek ik toe. Achter me zaten de andere artiesten. Irma met haar hondjes, Georg en Otto, de acrobaten en Rudolf met zijn zingende zaag. We keken elkaar aan. Ieder van ons had zoiets wel eens meegemaakt. Een zaal die je niet in de hand hebt is als vuur: je moet iets doen, en snel, voor het niet meer te beheersen is. Ik keek door het gaatje in het doek en moest denken aan mijn eerste optredens, vijftien jaar eerder. Arme Julio. Ik kon hem niet aan zijn lot overlaten. Het was nog lang mijn beurt niet maar ik stapte het podium op, liep naar de rand en stak mijn hand uit naar de man met de nagelschaar. Achter me maakte Julio dat hij wegkwam. De man met de schaar twijfelde, maar hij durfde mijn uitgestoken hand niet te weigeren.

‘Een vrijwilliger, fantastisch,’ riep ik.

Niets leuker dan leedvermaak. De zaal werd stil, voorin werd gelachen om de man met de schaar, die net nog de held was, maar nu onhandig het podium op klauterde. Hij ging ongemakkelijk naast me staan en lachte schaapachtig.

‘Erg sportief van u, meneer...?’

‘Luitink.’

‘Meneer Luitink. Laat ik mij ook voorstellen. Leon Roossen is mijn naam, illusie mijn professie. Meneer Luitink, had u niet een schaar bij zich?’

Luitink stak zijn hand uit, maar toen hij hem opende was hij leeg: geen nagelschaar. Hij snapte er niets van.

‘Zocht u deze?’ Ik hield de schaar op en Luitink stak zijn hand ernaar uit, maar ik gaf hem iets anders: een horloge, zijn horloge. Zijn mond viel open.

‘U moet echt beter op uw spullen passen,’ zei ik en de zaal lachte. Toen haalde ik een pen uit mijn zak. ‘Komt deze u bekend voor?’

Luitink voelde in zijn binnenzak, zocht naar zijn pen maar kon hem niet vinden. ‘Ja, die is van mij.’

‘En deze...?’ Een portefeuille.

Luitink lachte dom en knikte van ja. Meer gelach.

Ik vouwde de goed gevulde portefeuille open en floot bewonderend. ‘Ik mag er vast wel eentje lenen. Het is maar voor even.’

Hoe kon hij het weigeren? Ik pakte een biljet van tien gulden. Luitink keek bezorgd, maar ik stelde hem met een handgebaar gerust en gaf hem de portefeuille terug. Uit de binnenzak van mijn jasje haalde ik een envelop en een potlood.

‘Kunt u iets op het biljet schrijven? Uw naam, of een kruisje als dat niet lukt?’

Luitink pakte het potlood en zette een krabbel op het biljet.

Ik liet hem de envelop zien. ‘Leeg, klopt dat?’

‘Ja, de envelop is leeg.’

En toen stopte ik het geld in de envelop, likte aan de flap en plakte

hem dicht. ‘Zo. Kunt u uw handen even ophouden?’

Meneer Luitink stak zijn armen uit en vormde met zijn handen een kommetje, zoals ik voorgedaan had. Ik haalde het nagelschaartje tevoorschijn en knipte in een paar snelle bewegingen de envelop in snippers. Luitink keek geschrokken toe, de zaal lachte.

‘Ik krijg het wel terug, hè?’

‘U heeft het al terug.’

Luitink keek me vuil aan. Ik klopte hem op zijn schouder.

‘Het is maar geld en u heeft er nog genoeg van.’

‘Geen geintjes hè, goochelmaker,’ siste Luitink.

Ik was er niet van onder de indruk.

‘Mag ik?’ Ik pakte de handen van Luitink en vouwde ze dicht. Toen leidde ik hem tot de rand van het podium. ‘Ik tel af. Bij drie gooit u de snippers over de mensen in de zaal. Begrijpt u me? Bij drie. Niet eerder, niet later.’

Luitink knikte. Hij had het begrepen, maar leuk vond hij het allang niet meer.

‘Een, twee... drie!’

Luitink deed wat ik hem gevraagd had, met tegenzin, maar toch. Met een zwaai gooide hij de snippers de zaal in. Een oogverblindende flits wit licht en alle snippers waren verdwenen. Luitink stond op de rand van het podium met zijn ogen te knipperen.

‘Applaus voor meneer Luitink!’

Meneer Luitink lachte ongemakkelijk. ‘Mijn geld, ik wil mijn geld terug,’ fluisterde hij.

‘Alles op zijn tijd. Kunt u nu teruggaan naar uw plaats?’

Luitink ging op zijn knieën zitten en liet zich van het podium zakken. Hij klom onhandig over de eerste rij naar zijn stoel maar hij ging nog niet zitten, bang dat hij naar zijn geld kon fluiten als hij dat zou doen.

Meneer Luitink vraagt zich af of zijn geld werkelijk in rook is opgegaan. Ik kan hem geruststellen: ik ben wel de laatste die geld zou

verbranden. Meneer Luitink? Als u in uw rechterzak kijkt, vindt u daar het biljet dat u mij gegeven heeft. In uw linkerzak zit het schaar-tje van uw buurvrouw.'

Luitink doorzocht zijn zakken en vond het schaar-tje en het briefje van tien.

'Is dat het biljet met uw merkteken?'

'Ja.' Nu kon Luitink ook lachen. De zaal klapte en ik boog en verliet het podium. Brand geblust.

Op een bankje naast de deur van mijn kleedkamer zat Julio met Karlos op zijn schoot. Hij wilde overeind komen om me te bedanken maar ik hield hem tegen en ging naast hem zitten. Het was niet meer dan logisch dat ik hem geholpen had. Als je net begonnen bent loopt het wel eens anders dan je hoopt.

'Hier, dit moest ik je geven van meneer Luitink.' Ik haalde twee briefjes van tien uit mijn zak en gaf ze aan Julio. 'Om Karlos te laten repareren en om je baard af te laten scheren.'

Julio keek ongeloofig naar het geld. 'Dat had ik echt niet gedacht,' zei hij. 'Ik moet hém bedanken.'

'Ja, nee. Het is inderdaad erg aardig, maar hij wilde het geheim houden. Zijn vrouw en zo, je begrijpt het.'

'Maar het is zovéél!'

'Tsjja, hij zei: die jongen kan het beter gebruiken dan ik.'

'Dat had ik echt niet van hem verwacht.'

'Niet alles is wat het lijkt, hè.'

De brief eindigt als de andere, met groeten en opdrachten, en de belofte dat er snel een nieuwe brief volgt.

Joris gaapt. 'Mooi,' zegt hij.

'Je moet nog plassen.'

'Heb ik al gedaan.'

'Kom op. Ik heb je voorgelezen.'

'Maar het is koud.'

‘Dan moet je rennen.’

Joris gaat met tegenzin de trap af. Ik hoor hem de keuken in gaan en de buitendeur opendoen om naar de wc op het plaatsje te gaan. Even later komt hij weer binnen. Hij zegt wat tegen oma en stommelt de trap op.

‘Wat had papa voor jou meegestuurd, Miel?’ vraagt hij als hij weer in bed ligt.

‘Een kaarttruc.’

‘O.’ Hij is verder niet geïnteresseerd. Joris wil geen goochelaar worden. ‘Slaap lekker.’

‘Tot morgen.’